

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Kertész-utca 35. szám.
Ide intézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Elbeszélés.
(3. folytatás.)

PERGE JÓSKA.

Írta: Koricsánszky Ferencz.

Csak mikor jó távol volt már, tekintett vissza arra a kimagasló nagy házra. És ekkor úgy tetszett neki, mintha Janka kisasszony ott állana az ablakban s kis kezével integetne felé.

Talán úgy volt, talán nem; ki tudná azt megmondani?

Nemsokára eltűnt a nagy ház, végkép elmosódott Kürtösd községe is s csak körvonalai látszottak még homályosan, bizonytalanul.

Hosszu idő az a három év, de a ki egyszer katonává lesz, a ki megszokja az ottani életet, annak mégis hamar eltelik.

Perge Jóska is, úgy a hogy, beleélte magát helyzetébe, s bár az a szép, ígész leányarcz itt is gyakran megjelent lelki szemei előtt, bár a jövőbe vetett hite végkép megtörve volt, mindazáltal, mikor őrmesteri egyenruháját lobogós gyolesing, gatyájával cserélte fel s fürtös gubáját vállára vetette, úgy tetszett, mintha csak nemrég hagyta volna oda a kürtösdi udvart.

Többi szabadságolt társaitól különválva, nem követte őket a

koresmákba, hanem nyakába véve a világot, megindult abban az irányban, a merre szive vonzotta.

Egy vasárnapi nap késő délutánján érkezett meg Kürtösd községébe. A nagykapu mindkét szárnya tárva-nyitva volt, épen úgy, mint mikor eltávozott, de a galambok nem röpködtek az udvarban, a kutyák sem siettek elő üdvözlésére. Az azelőtt szépen gondozott, kavicsolt udvart a dudva lepte el, itt-ott egy-egy bojtorján is magasan felüté fejét. A pompás uri-lak is, mintha sokkal komorabb lett volna. Általában kihaltnak látszott az egész ház és annak környéke.

Perge Jóska nem tudta elképzelni e nagy változás okát, de mintha valami rosszat sejtett volna, gyors léptekkel tartott a konyha felé; minthogy azonban ott egy lelket sem talált, bátorságot vett magának s benyitott az ebédlőbe.

Egy barátságtalan hang rákiáltott:

— Mit akar? Takarodjék innen s szégyelje magát, hogy ily erőteljes ember létére, koldulásból tartja fenn magát!

Jóska ránézett arra a férfira, ki őt koldusnak nézte, még mielőtt

Hegedüs Gyula, a Vígyszínház komikusa.

meggyőződést szerzett volna, hogy mit is akar tulajdonképen.

Egy javakorában levő férfi volt az. Nyakából hatalmas, nehéz óraláncz csüggött alá, ujjai telve voltak drágakövekkel, ékes gyűrűkkel. Szemüveget viselt s öltözete is urias volt, de mindezek daczára felismerte Jóska, hogy oly emberrel áll szemben, ki uzsora árán szedte fel magát s gyűjtötte össze vagyónát.

— Nem koldulni jöttem én — szól szomorun — csak azt akartam megkérdezni, hogy hol találhatom meg Kisfaludi Albert nagyságos urat.

— Meghalt! — volt a rövid válasz.

— Hát a leánya, Janka kisasszony?

— Mit tudom én? — Menjen, aztán keresse a nagyvilágban.

Menjen...menjen...és keresse!... De hol, merre? Ki fog neki utbaigazitást adni?

Megindult csüggetegül, reményét veszítve. Csak úgy vonszolta a lábát maga után.

Esteledni kezdett. Az utczagyerekek künn játszottak a házak előtt, de látva azt a roskatag, szerencsétlen legényt, hirtelen felhagytak játékukkal s úgy elbámultak utána. Egy-egy csintalanabb gúnyszavakat is kiáltott felé, sőt meg is dobálták.

És ő mindezeket nem vette észre. Se látott, se hallott, csak ment, ment egy bizonytalan czél felé, egyenes irányban.

Már a tulsó falu végén járt, midőn egy ismerős hang felriasztotta:

— Hova, hova Jóska, talán elvesztettél valamit, azt keresed?

Ezen megszólításra a remény sugára csillámlott fel szemeiben. Fejét felvetette, alakja kiegyenesedett, izmai visszanyerték rugékonyságukat. Majd hogy a megszólítóban felismerte azt az öreg szolgát, ki oly sok-sok évekig szolgálta a kürtösdi udvarnak már csak néhai nagyságos urat s kívül ő is több mint félévet töltött együtt, hirtelen kitérte karjait s örömsikoltással szorította keblére azt az őszbe borult vén cselédet.

— István bácsi!...

Többet nem is tudott mondani, zokogása elfojtotta szavát.

Az öreg Nagy István a közelben lakott, oda vitte be magával a legényt.

Itt aztán megtudott Jóska mindent, az öreg István elbeszélte neki a három év alatt történeteket.

Nehéz, szomorú idők jártak abban az időben a magyar földbirtokos osztályra. A kedvezőtlen időjárás mellett a föld csak alig hozta meg azt a magot, a mit belevetettek s ha itt-ott mutatkozott is egy kis bővebb termés, azt leperzselte a forró napsugár, elpusztították a milliárd számra megjelent ismeretlen rovarok.

A rá következő év kedvezőbb volt ugyan egy kicsit, de ekkor meg a gabonaárak állottak oly alacson fokon, hogy valóságos prédaság volt tul-

adni azokon, mindazáltal a kényszerhelyzet mégis mindenkit erre készített.

Kisfaludi Albert urat is mélyen sujtották azon évek.

Neje — ki már nyolcz év óta alussza a földben örök álmát — folyton betegeskedő, gyenge nő volt, ki a nyári időszakokat kevés kivétellel fürdőben töltötte s ezek tetemesen növelték az úgy is magasra felszökkenő évi kiadásokat, annyival is inkább, mert ily alkalmakkor rendszeren kényszerítve volt szegényebb sorsu ismerőseik köréből küldeni fel egy-egy nőt szintén az ő költségén, hogy neje egyedül ne legyen.

Ehhez járult egy pár jó ismerőséért elvállalt váltóbeli kezesség, mely váltóknak törlesztése szintén nyakában maradt.

Ily körülmények között fennálló adósságainak törlesztését, csakis ujabbi — gyakran valóságos uzsora — kölcsönökkel volt képes teljesíteni.

Látta, érezte, tudta ő, hogy mindez a végromlásra vezet s talán, ha egy kissé összébb szorítja háztartását, ha egy pár igazán jó barátjával közli napról-napra terhesebbé váló helyzetét, még segítve is leend rajta, de olyan régi módi valódi magyar nemes volt, ki veleszületett büszkeségénél fogva nem akarta mindenkinek orrára kötni baját, ki restelte volna, ha sajnálkoznak felette, s véghetetlen bosszantotta volna, ha egy-egy kárörvendő arcot látott volna feléje vigyorogni.

Ezeket kikerülendő, nem tárta ő fel a valódi helyzetet senki előtt sem, annyival kevésbé leánya előtt.

És olyan jól tudta vinni szerepét, folyton olyan vigkedélyűnek mutatta magát vendégei előtt, hogy azok távolról sem gyanították: milyen közel áll a vagyoni tönkrejutás széléhez.

Háza is a régi volt, a régi vendégszerető ház, hol a kapu éjjel-nappal folyton tárva-nyitva volt s hol mindenki jól találta magát, hol sohasem ült ki az arcokra gond és bánat.

Kisfaludi Albert ur nagyon szerette a vendégeket, gyakorta napokat eltöltött azok társaságában, most azonban mégis csak egyetlen leánya volt az, kiért oly — távoli vidéken párját nem található — nyílt házat tartott.

A kisasszonyt körül is rajongták a vidékbeli fiatal urak — mint méhek a virágot — és sajnos, hogy oly sok közül épen azt választotta, ki talán a leghitványabb volt közöttük.

Füzesi Oszkár egyike volt azon embereknek, kik nem szokva meg a komoly munkát, folyton csak a léhaságoknak élt. Már mint tanuló oly viseletet tanusított, hogy tanárai kénytelenek voltak felszólítani az öreg Füzesi Bálintot, miszerint fiát a kicsapatástól megmentendő vegye ki az iskolából, úgy sem váland belőle soha oly ember, ki a közpályán szerepelhetne, mert bár természetes észszel meg van áldva, azonban oly hanyag, oly megátalkodott, hogy kár elfecsérelni érte azon pénzösszeget, mi tanittatására fordítatik.

Az öreg Füzesi Bálint — mint valódi jó apa — meg sem kísérlette mentegezni fiát. Jól tudva azt ő is, hogy milyen haszontalan, léha az, hiszen tapasztalta ezt minden alkalommal s mert remélte, hogy odahaza a teljes apai szigor megjavítja majd a fiut, azonnal ki is vette őt az iskolából.

De Oszkár urfin sem a szép szó, sem az alkalmazott szigor mitsem fogott. Nemesak a saját — hanem gyakran a szomszédközségbeliek is panaszkodtak reá; kezdetben csak apróbb csintalankodásaiért, majd hova-tovább mind nagyobb és nagyobb kihágásaiért.

Majd mikor a fiatalabb parasztleányok sem maradhattak meg tőle békén s csak nagynehezen voltak képesek megőrizni szeplőtlen ártatlanságukat: az édesanyja biztatására hosszabb ideig tartó utazásra küldte el az apa, ellátva őt kellő utiköltséggel is.

Két és fél évig volt távol Oszkár urfi. Hogy hol, merre járt ez idő alatt, szülei is csak akkor tudták meg, mikor innen is, onnan is perrel fenyegető leveleket kaptak, ha a drágalátos gyermek hátrahagyott adósságait záros határidő alatt meg nem fizetik.

Mit volt mit tenniök, fizetni kellett, a mi nagyon megapasztotta vagyonukat s a mi nehéz aggodalomteljes gondot okozott nékik.

És úgy látszott, hogy ez a szülein észrevett mély szomorúság némileg hatott Oszkár urfira is. Egyidőre legalább felhagyott eddigi életével s némi érdeklődést, sőt kedvet is mutatott a gazdálkodás iránt.

Hogy bajából teljesen kigyógyuljon, azt határozták el szülei, hogy megházasítják, választva neki oly nőt, ki szeretetreméltósága mellett oly vagyont is hoz a házhoz, mely gondtalan életet biztosít számukra. És a választás a Kisfaludi Albert leányára esett.

Az első találkozás mély benyomást tett Janka kisasszonyra. Oszkár szép, szőke fiu volt, s a két és fél évi kalandos élete, mely idő alatt ugy a legelkelőbb társaságokban, mint a legutolsó éjjeli tivornyákban megfordult, bizonyos nagyvilági, könnyed fellépést, elegáns megjelenést, kedvesnek tetszető modort kölcsönöztek neki s oly megnyerő, mondhatni utólérhetetlen társalgási nyelvezetet, mely nem maradhatott érdektelen a leányka előtt. És nem is maradt. Hirtelen, észrevétlenül szeretett bele az urfiba. Szívesen látta őt házuknál s várva-várta a szokott órákat, melyben naponként megjelenni szokott.

De Oszkár előtt sem maradt teljesen közönyös a szép fiatal leányka. Édes-örömet idézett ennek társaságában s ha látta azt az ártatlan szelidséget, azt a szivjóságot, a gyermeteg őszinteséget, mi a leánykának tulajdona volt, olynemű érzés fogta el, mintha szívében is visszhangra kelt volna a szerelem.

Megtörtént a jegyváltás. Boldogok voltak a szülők mindkét részről, mert ezáltal biztosítva látták gyermeküknek jövőjét, féltett boldogságukat. Az esküvő idejét azonban — tekintettel a leány fiatal

korára — a jegyváltástól számítva egy kerek évre határozták meg.

Hosszu idő, s oh milyen sok minden történt azon egy év alatt!

A Perge Jóska távozása után hideg, kemény tél következett. A hó már november havában leesett s el sem olvadt márcziusig. A folyók vize befagyott, hátukon bármily terhelt jármű könnyen, minden nehézség nélkül átmehetett.

Épen karácsony szombatja volt. Kisfaludi Albert ott ült leányával a kandalló előtt. Ugy látszott, hogy az öreg ur valami utazásra szándékozott leányát rábírni, mert ez hirtelen csak felszökött s e szavakkal: „No nem bánom apuskám, beleegyezem!” — átsurrant a másik szobába, honnan kevés vártatva több rendbeli női felöltővel tért vissza.

(Folytatása következik.)

Nóta mellett.

I.

Sír a nóta, jaj, de mélyen
Kesereg,
Keservénél allatgatom
Lelkemet;
Bánatkönyvem végigpereg
Arczomon,
Boldogságom csalfa álmát,
Hazug álmát siratom.

Húzzad, cigány! Húzzad fájón,
Csendesen,
Húrjaidnál sírom el majd
Keservem;
Ha letörve szép tavaszom
Virága,
Hadd öntöm ki búbánatom
E síralmas világra!

II.

Hosszú az éj, húzzad cigány!
Másé lett a szőke kislány;
Sok szép álmom szertefoszlott,
Nem leszek én többé boldog
Sohasem!

Hogy elhagyott, hej azóta
Vigaszom a síró nóta;
Síró nóta, síró lélek,
Be keserves lett az élet
Miatta.

Minden áldott bús éjszakát
Nóta mellett virrasztok át;
Sír a lelkem, nem alhatom,
Zeneszóval allatgatom
Keservem.

Húzzad, cigány! Hej, ki tudja,
Mikor szól a húrod újra?
Ha már ilyen árva lettem,
Búbánatos notád legyen
Siratom.

Szendrői Holozsnyai Cyrill.

AZ ANNA NÉNI TITKA.

Irta: Dillmont Gyula.

Olyan hangulatban volt a N...vári polgármester családja, a milyenbe csak valamelyik családtag aggasztó betegsége szokta borítani a ház népét.

A polgármester és neje olyan komor arczezal ültek az uzsonnához, a gyermekek is olyan hanyagul, suttogva folytatták játékukat, mintha semmihez sem volna kedvük s csak egy nehéz, bántó gondolat nyomasztó hatását akarnák egyensúlyozni valami foglalkozással. Sulyos beteg volt a háznál: beteg volt — egy cseléd.

Ez így talán furcsán hangzik, mert cselédeink betegsége miatt nem igen szokott a szívünk megfájdulni. — Csakhogy az öreg Anna néni, a polgármester szakácsnéja, sokféle tekintetben különbözött a rendes cselédektől. Mikor a polgármesterhivatalát elfoglalta, akkor állott szolgálatába és azóta tizenöt év telt el s ez a hosszú idő példátlan hűsége folytán egészen beleolvastotta a családba. A gyermekek szeretik, mint a mamát; talán még annál is jobban, mert üres óráiban, mikor más cselédnek „kimenő”-je lett volna, ő odaült közéjük és mesélgetett nekik a jó angyalokról és a szép tündérekről. — Multjáról nem beszélt soha; nem is bolygatták. Tudták, hogy senkije sincs.

Tehát ez az Anna néni volt a beteg. Bajával szemben az orvos már lemondott tudománya gyakorlásáról, kijelentvén a háziaknak, hogy nincs messze az utolsó óra.

A szobaleány jelenté, hogy Anna néni a nagyságos ural kiván beszélni.

— Talán jobban érzi magát, Anna néni? — lépett a beteghez a polgármester.

— Nem, uram... Meghalok.

— Dehogy hal. De hát valami kívánsága van?

— Kivánságom?... Az nem nagy. De most, hogy életemnek legvégső percét közeledni érzem, szeretnék köszönetet rebegni, a miért hányt-vetett paraszt asszony létemre úgy felkaroltak és betegsé-gemben is gondoskodtak rólam, mintha uri család-jukhoz tartoztam volna...

— Igen, mert tizenöt évi hűségével bebizonyította, hogy magát az Isten nem szolgálatra, hanem gondos, törekvő háziasszonynak teremtette. S ha

külön családot nem adott, ha úgy akarta, hogy hivatását a mi családukban gyakorolja, akkor is Isten akarata szerint történt... Lássá, én még azt sem tudom, hogy kik voltak a szülőim... Engemet csecsemő koromban a lelenzház küszöbére dobott magától az édes anyám és fölcseperedésemet idegenek jószívűségének köszönhetem. Am most polgármester vagyok s ha valaki szememre vetné, hogy lelenzfiu voltam: nem haragudnám, hanem büszke volnék rá, hogy lelenzfiuból polgármesterségig küzdöttem föl magam... A mit ismeretlen anyám szivtelensége vétett ellenem avval, hogy eldobott magától, — nem tudom, jó, vagy rossz sors elől — azt az ég jósága és szorgalmas életem kipótolta nekem...

Ezalatt a beteg nyugtalanabban kezdett hánykolódni az ágyán. A polgármester egyet sóhajtott azokra, a miket elmondott.

— De még nem szólott kívánságáról Anna néni; akármilyen az, mondja bátran.

— Nem kívánok semmit... Csak azt a kedves kicsi urfit, meg a kicsi kisasszonykát engedje a nagyságos ur még egyszer megcsókolnom... addig nem tudok meghalni...

— Ide vezetem őket, Anna néni, hiszen azok is úgy szeretik magát!

S menni akart a gyermekek után, de a beteg nagy küzdelmet, elszántságot tanúsító hangon visszazóli-totta.

— Megálljon! Még egy szót négy szem között... Az a lelketlen anya, ki a lelenzház küszöbére dobta magát — én vagyok!

A polgármester háta- tározatlan arczezal bámult rá egy pár percig. — Azt hitte, hogy ez az asszony félre beszél; hogy ő adott illúziót lázas

Hol vagyok?

agyának multja emlegetésével.

— Maga az én anyám? — szólott jó későre.

— Ugy van. A halál rég integet, de ezt a titkot nem birtam magammal vinni... Le kellett tennem a lelkemről... Bocsáss meg fiam, meg bocsáthatsz, mert hiszem erősen, hogy a jó Isten is megbocsátott nekem... A mit vétettem az Isten ellen, azért sok éven keresztül imádkoztam igazi bűnbánó fájdalommal; mindennap, minden éjjel; a mit pedig ellened vétettem fiam, annak jóvátétele fejében szolgálalak tizenöt esztendeig — a mint ti is elismer-tetek — mint hűséges cseléd... Mert beláttam, elis-mertem, hogy gyermekem házában, a kit valamikor eldobtam magamtól, nem érdelek magasabb állást egy szakácsnéi szolgálatnál. Ez elég volt marczan-

goló lelkiismeretem csillapítására... veled voltam, neked dolgoztam — gyönyörködhettem előmeneteledben, gyermekeidben... Csókolj hát meg fiam, először életedben — utólszor az én életemben...

A végső szavakat akadozva mondta s látszott rajta, hogy oly hosszú időn őrzött titkával kebeléből lassan az élet is szárnyra kél.

A polgármester meghatott némasággal hajolt oda az öreg asszony halálverejtékes homlokához és csendesen megcsókolta azt.

— A gyermekek!... Az unokáim! — nyöszörgött a beteg, göresösen kitérve karjait.

De megtagadta a végzet, hogy utolsó perceiben megcsókolhassa unokáit és elbucsuazzék tőlük, mert mire a polgármester bevezette két legkisebb gyermekét: karjai lehulltak, lélekzetének utja örökre elzárult.

... S talán ezzel lett befejezve oly igazán vezekelt botlásának az ég ítélete szerint való büntetése...

A szigeten magasra nyuló fák sűrű lombjai csaknem egy árnyékká folytak már össze s nyugaton egy-két felhőfoslányon látszott még egy kis pirosság. Az is eltűnt s a folyam zugása is mintha erélyesebb lett volna, mikor mindketten a parthoz értünk, hol a kikötött csolnak ide-oda himbálódzott.

A nő halvány volt, nekem csak a szívem vert hevesebben s az evezőt sem tudtam erősen átfogni, mikor egymás mellé ültünk a csolnakba. Megindultunk a sziget sötét árnya felé. Olyan sötét volt az az árnyék, hogy annál sötétebbet csak a szemünkből lehetett volna kiolvasni. Nem is igen néztünk egymásra, csak a vízben tánczó csillagokat bámultuk: egy megfordított részét annak a világnak, honnan menekülnünk kellett, mert társadalmi rend ellen szerettük egymást.

A míg lassan a sziget felé eveztünk, a nő az ölembe dőlt és mélyen fel-felzokogott, míg halkán, teljes odaadással, szinte lázasan suttozta:

— Tied vagyok most már örökre! — Csókolj meg és menjünk.

Két ég között csókoltam az ajkát és mentünk a sziget ormára, mert épen a csolnakból emeltem ki szerelmemet, mentünk, szorosán átölelve egymást.

A nő roskadozva bár, de határozott szándékkal tartott velem a sziget egy magaslatára.

Ott volt egy pad, földve vén fák ágaitól, körülvéve sokféle

virágos, illatos bokorral: oda ültünk szerelmünk utolsó éjjelén.

Körülöttünk nyoma sem volt élő lénynek, csak a sziget közepéből hallatszott ki a mulatók zaja. — Olyanok lehetnek, kik keveset csalódtak az életben, s akaratuk szerint szerethettek.

A folyam hajjai összecsaptak a sziget élén, míg közbe a fák galyai zúgtak valamit a költészet, az illúzió nyelvén, de mi már arra sem hallgattunk.

Összebujtunk a kis padon és szívtuk egymás ajkát bucsuképen, utoljára, teljes szabadságban, s biztos tudatában a ránk következő örök álomnak.

Egyszerre, midőn leginkább egymásba olvadtak lelkeink, valami szomorú zene hangjait hozta felénk az esti szél s a mit nem értettünk meg a lombok zugásából, megértette velünk az a szomorú dal, mit boldogabb óráinkban annyira szerettünk.

(A zene és a dal kedves vendégei az illúzióknak.)

Mintha a magunk halotti éneke lett volna:

<i>Mindennek egyszer vége lesz,</i>	<i>Szívem ma még szívédbe' van,</i>
<i>Mulás van untalan...</i>	<i>Szíved ma még szeret:</i>
<i>És a minnek már vége lett:</i>	<i>Holnap talán már elhagysz, el,</i>
<i>Örökre vége van!</i>	<i>Örökre engemet!</i>
<i>Ha lomb lehull, virág hervad,</i>	<i>Főjj inkább édes, most velem</i>
<i>Ha csillag elfutott,</i>	<i>Íjjan, szerelmesen</i>
<i>Ha elhagyott az ifjuság:</i>	<i>Pihenjünk szív a szívben, el,</i>
<i>Örökre bucsuzott!</i>	<i>Örökre — csendesen...</i>

A dalnak is vége lett, de szomorúságunk egészen a szívünkre nőtt és mindketten sirtunk végtelen fájdalommal.

Egészen ránk borult az éjszaka, s a csillag sűrűbb lett. Még egyszer elmerültünk a végtelenbe, de úgy tetszett, hogy az a világ, mely félelmesen nyilott meg szívünknek, szívünk közé akart férközni, s újra összeölelkeztünk, mintha lelkünket halál utánra is egymásba akartuk volna önteni. Ekkor valami sötétség lepte meg gondolkodásunkat, valami megfoghatatlan rendtelenség kábitotta el szellemvilágunkat: tétován kerestük egymás ajkát. Ez volt az a perc, midőn az illúzióból betegség lett, melynek közeli rokonsága a halál.

ILLUZIÓ.

Irta: Dézsi Sándor.

Megyek a te országodba, fényes, tarka illúzió. Csalogat a mámor, a fény, a sok édes gyönyörűség, mert szebb, dicsőbb vagy a valóságnál, mely szürkén húzódik meg a közönséges emberi látkörben.

Benned, általad szebb a szerelem is, drágább a boldogság is, könnyebb a szomorúság is, áldozatot meg, ugylátszik, nem kívánsz — miért ne vágnám hát a te országodba?!

Ott van a költészet, az istenek nyelve; a költészet, mely közös nyelve az örök szép természet minden bájának; ott van az erdő, mező, földön, égen, a végtelenben, a nappal fényességében és az éjszaka rejtelmességében; beférközik a nemesen érző emberek szívébe is és érezteti a te áldott erődöt, kellemedet, hatalmadat, illúzió.

Ott van az ábránd, mely szárnyaidon hozza el mind, a mire vágytunk s a mit nélkülöztünk. Visszahozza a százszor elsíratott multat, az elveszett nyugalmat s felidéri búbanatos történetét az első szerelemnek.

Ott van a melancholia, a te levegőd, kedves illúzió. A ki ezt a levegőt lelkébe szívja, a boldogtalanságban keresi boldogságát. A ki sokáig, unos-untalan él ebben a légkörben, beteg lesz és várja az érzéketlen nyugalmat, a halált.

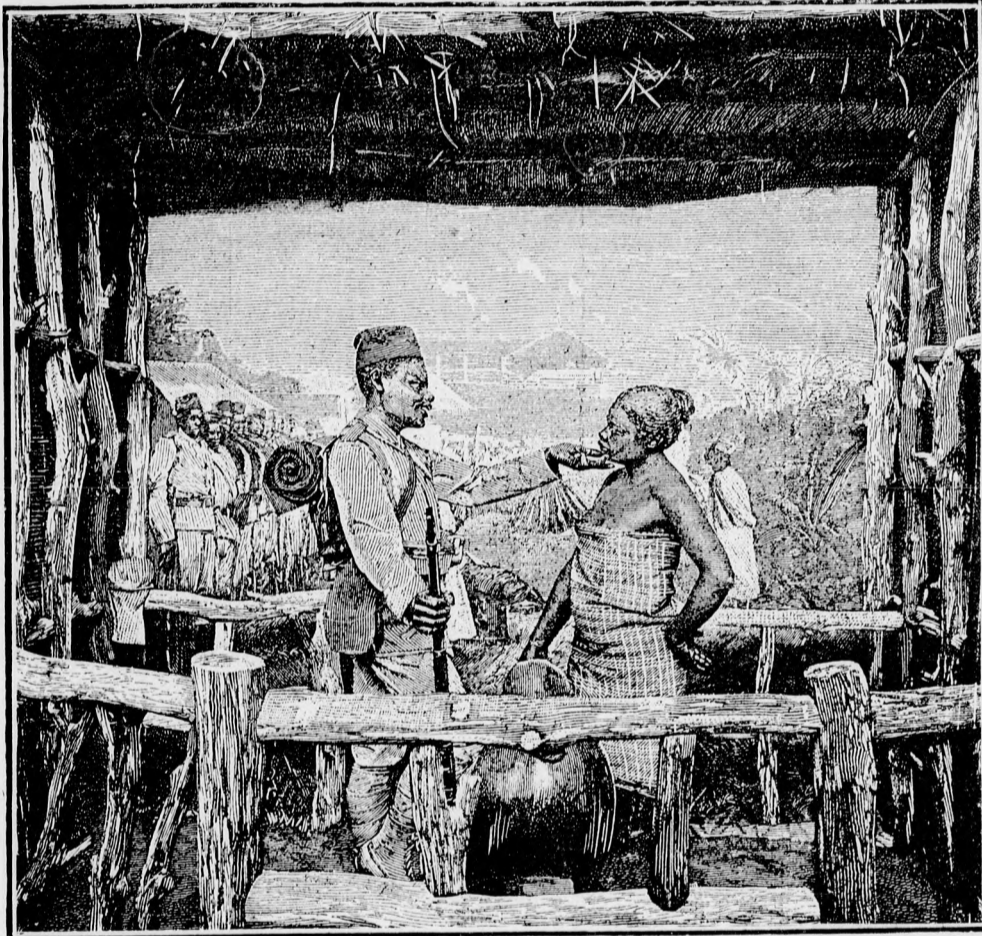
A melancholia testvére a betegségnek, a betegség szomszédja a halálnak.

Az ifju szerelmes, a te levegődet szívja csábító illúzió, azért vágyakozik gyakran a halálra.

Akármit gondoljanak rólam az emberek, bizony szeretem a te országodat illúzió és gyakran felkereslek s élvezem minden gyönyörűdet, mintha attól akarnék elpusztulni. Megyek-megyek a te országodba, fényes, tarka illúzió... Mentem és közbeszóvdótt egy történet.

* * *

Ugy tettünk, a hogy titkos találkáinkon megbeszéltük. Egy szép májusi alkonyon csolnak ringott a hullámon, a folyamnak a szigettel szemben levő partjára kikötve.

Oh, azok a katonák!

Ölemben ragadtam szerelmeimet és végerőfeszítéssel a sziget ormára rohantam, mely szédítő magasságban meredezett a folyam habjai fölött.

Egy utolsó szívzakasztó sóhajással levetettük magunkat, le a mélybe, a gyorsan futó, egymásba rohanó habok mélyére.

* * *

Egy halászkunyhóban nyitottam föl legelőször szemeimet: nagy szakgatást éreztem a tudómban, forróságot az agyamban, de semmi gondolatom, semmi más érzésem ezenkívül nem volt.

Az öreg halász lassanként aztán mindent elmondott, hogy késő estétől figyelemmel kísért bennünket a folyam tulsó partjáról, mert nem először volt tanuja az ilyen bolondságnak — mint ő nevezé — (nem ismerte a vén ember az illúzió hatását) s utolsó kiáltásunkra rögtön csónakba ült s még idejében kifogott mindkettőnk. Azt mondta, hogy még akkor is átölelve tartottuk egymást. Első kérdésemre azt válaszolta, hogy a nő, mihelyt eszméletre tért, bizonyosságot szerezve az én állapotomról, elhagyta a kunyhót.

* * *

Együtt vacsorázunk hárman. Középen ül egy halvány, pár nap óta igen halvány asszony, balra egy tiszteletreméltó, vendégszerető ur, ki épen most érkezett haza pár napi utazásából, jobbra pedig egy, az illúziók világától örökre megtért ifju: én magam.

A társaság két tagja tud egy történetet, a harmadik még több történetet tudhat, csak azt az egyet nem, a mit másik kettő tud.

Az az ur épen arról beszél, hogy nagy baj az ábrándozás és bolond dolog az illúzió. Perczet, órát lehet áldozni az illúzió-nak, de életet nem. Mélyen elbolyongani sem jó fényes tarka birodalmában, különösen a szerelmeseknek nem, mert a szerelmes amugy is mámoros, az illúzió még inkább mámorit, s ez a kettős részesség könnyen a mélybe szédíthet. (Minket a menekülés árán a mélynél is mélyebbre szédített.)

Hozzátette végül a tiszteletreméltó, vendégszerető ur: Az illúzióknak levegője a melancholia, a melancholia testvére a betegségnek, a betegség szomszédja a halálnak.

Meghalni pedig idő előtt a szerelmeseknek is kár... a társaság másik két tagja pedig utána gondolta: de még nagyobb kár az öngyilkosságból élve kikerülni.

Oda lett az illúzió örökre... de hát hová lett a szerelmem? Mindegy, hiszen így is, ugyis:

*Mindennek egyszer vége lesz,
Múlás van untalan...
És a minnek már vége lett,
Örökre vége van!...*

Papságom.

Irta: Szikszay Károly.

Már kis gyermek-koromban szüleim papnak szántak. Mikor pedig iskoláim folytatásában jó sikert mutattam fel, egészen úgy tekintettek, mintha már meg is volnék választva kis községünk szegény öreg, gégesorvadásos, rekedt papja helyett, sőt még ő is utódjának tekintett. Nem tudom, nem vette-e észre, hogy öregsége egyedüli öröme: a kis csintalan Katicza és én nem idegenkedünk egymástól, sőt velem szemben különös komoly, de ragaszkodó magatartást tanusított.

Egyszer történt otthonlétem alkalmával, hogy kántorunk rosszul lett, úgy berugott szegény a pin-czében, hogy nem tudott a talpára állani s nekem kellett helyette egy kis halottat elbucsuztatni. Igaz, nem én faragtam a bucsuztatót, de papunk hangtalan hangjához, kántorunk brekegő, szeszrozsdás, hadaró beszédéhez szokott jámbor, egyszerű paraszt népben nagy hatást keltett üde, csengő és lágy hajlékony-sággal szavalásként elmondott beszédem, úgy hogy alig győztem dicséretüket, az anyókák czirógatásait stb. fogadni, melytől fogva aztán csakis „halli kigyeme* tiszteletű ur“-nak tituláltak. Ezután pedig ígéretemet vette öreg papunk, hogy a templomban a szószékben is fellépek legközelebb egy prédikáció-val, illetve egy teljes istentiszteletet végezni, mert

* Hallja kegyelmed.

számított reá, hogy ezentúl vakációk időben felmen-tem őt, neki már fáradságos szolgálatától.

Választott hát számomra egy gyönyörű pünkösdi prédikációt. Megtanultam betűről-betűre, hogy akár-hol adtak volna meg egy szót belőle, folytatni tudtam még álmomban is.

Elérkezett a nagy nap. A természet is ünnepies díszet öltött, pompás virágos ruhát vett magára; a nap teljes fényében ragyogott az azurkék égről, még a szellő is csak enyelegve játszott a virág-dus növényekkel; mintha a zsongó-bongó rovarok sem a mindennapi dongásukat hallatnák, hanem lágyabb, zengzetesebb melódiát.

Künn sétáltam nagy gyümölcsös kertünk virágzó fái alatt. Szilaj ifju képzeletem szárnyain az ábrán-dok magas légiójában jártam, melyben nagy sikerekről, dicsőségről álmodék, mely ábrándjaim szövésé-ben nagyban támogatta érzékeny idegzetemet követ-kezendő fellépésem izgalma, az ünnep hatása, a természet ébredésének titkos varázsa; a ragyogó, vidám, derült idő, s a virág-dus természet andalító, illattelt lege.

Almadozásomból a templomba hívogató harang-goska megcsendülése ébresztett fel. Valami titkos elfogultság nehezedett keblemre, minőt akkor érez az ember, midőn valami nagyon nehéz dolog elvég-zésébe kell kezdenie.

Jaj, hátha titkos rossz sejtetem, kedvezőtlen előérzet ez — villant meg a gondolat agyamban — melynek elnyomására önkénytelen prédikációm mon-dásába kezdtem s annak egyes kiemelkedő részének kellemes, hatáskeltő hangsúlyozásával ismét elenyé-szett kételyem. Előttem láttam a sok ájtatos hívő rajtam csüggő illetődött tekintetét, az asszonyok könyvtől csillogó szemét; hallani véltem „kánt'ram“ erőltetett hangon tett szokásos gratulálását: „bravó, bravó, jól sikerült, nagyszerű volt, különben én sem tudtam volna elmondani,“ továbbá tiszteletű ur nagy örömet s láttam Katicza nyájas, sokat mondó meleg tekintetét... de jaj... itt ismét elszorult keblem, szívem hangosan dobogott...

Majd megcsendült a második harangszó. Andalgó, ünnepies léptekkel közelgett a templomhoz egy-egy, majd csoportosulva több dolmányos, egészséges, nap-sütött, nyugodt, békés arcu polgár ember, kiknek arczüdeségét nagyban elősegítette a vásárban vett 70-kros borotva ünnepiességet csinálni akaró eljárása. Majd az asszonyok s leányok is megjelentek jámbor ájtatosságú és áhitatos szokott modorban. S azt sem tudják, sőt Katiczán kívül nem is sejtik senki, hogy én fogom ma végezni az istentiszteletet.

Mennyivel nagyobb lesz a hatás e meglepetés-sel! Én pedig bátran s flegmatikusan lepek fel, pré-dikációm tudom s menni fog, mint a karika-csa-pás; hanghordozásom, illetve előadásom jó, külön-ben sem tudja megbírálni az öregem kívül senki s mint a tiszteletű atya mondta: úgy tekintsek végig az egész publikumon, mintha megannyi káposztafej volna.

Igen ám, de hátha ott lesz Katicza is, azt csak nem nézhetem káposztafejnek! de nem ám, hiszen a legbájosabb, legszebben mosolygó pattanó piros rózsabimbó, mely csak feselni készült valaha pünkös-d napján... s ez újból megzavarta lelkem egyensúlyát.

De megcsendült a harmadik harangszó, mely megszüntette lelkem kínos hánykódását. Besiettem a tiszteletű urhoz, kezembe vettem az ima könyvet és szent bibliát s bementünk a templomba.

Láttam a meglepett, az örömtől mosolygó nyá-jas arcokat, mely megannyi biztató, bátorító jel volt reám nézve s lecsillapítá zavaromat; mig az

ének és ima elolvasása alatt teljesen rendbe szedtem magamat.

Felvettem a textust s belekezdtem a fejtegetésbe érthető, csengő hangon, mely kissé vibrált ugyan, de azután mindinkább belemelegedtem.

De mégsem mertem a hivekre tekinteni, szemeimet jobbra-balra jártattam ugyan, de azok csak felettük siklottak el a falakon, melyek fehérre meszelt oldalán sárga csikokat vont az ablakon bevetődött s lecsurgott esőviz.

Sikeresen befejeztem prédikációm s a mint „Ament“ mondva kis pihenőt tartottam s már végig mertem pillantani a hivek rám függesztett tekintetén abbéli örömben, hogy szerencsésen átestem a legnehezén: nem kevésbé tett ittassá látni, miszerint még a férfiak közt is csak alig van néhány, kiknek könyvtől ne volna nedves a szeme. A szegény anyókák pedig alig győzték használni kendőjüket, látszott tekintetükből, hogy még egyedüli vágyuk csak összevissza ölelni és csókolni.

Oly áhitattal, oly buzgón mondtam el aztán a még következő hálaadó imát, mint csak át lehetett érezni; aztán következett a „miatyánk.“

Ezt persze könyv nélkül illik elmondani, bár a legtöbb pap nem teszi azt, mivel ezt mindenki tudván, az esetleges botlást azonnal észreveszik. De sokkal nyugodtabb voltam mikor már át estem a fősúlyán, mintsem eszembe is jutott volna félni tőle, s midőn már a közepén voltam, véletlenül azon padra tekinttem, melyben ezen vidék szokása szerint csupán a pap és kántor és tanító nőszemélyeinek volt szabad helyet foglalni, s a hol mindjárt az első tekintetre Katicza ragyogón égő, idéző szempárjának örömtől ragyogó csillagaival találkozott szemem s folytatám a „miatyánkot“, hogy: „add meg a mindennapi... bűneinket...“ mely tévedésemet észrevéve s gyorsan igazítani akarva, hirtelen folytatám: „a mi mindennapi vétkeinket add meg minékünk ma...“ s aztán az ég tudja: mi minden bolodot!...

Irtózatossá zavaromban és kinomban mint a vízbe fuló, ki a szalmaszálhoz is kap: az anyókák felé tekinttem, hátha megsugja valaki s megadja fonálát a folytatásra, de oh átkozott végzet: most már nem akarva is minden hívőt káposztafejnek láttam!...

Hogy és hogy nem, úgy hiszem az öreg tisztelendő felsugására „ament“ mondtam s lebotorkáltam a szószékről.

Fejem égett, fülem zugott, szemeim karikáztak. S midőn a kimenő ének véget ért, rohantam haza, rögtön befogattam, a vonat állomására hajtottam, jegyet váltottam Pestre és azóta a fővárosban vagyok elbujva az emberek ezrei közt, mint egy gonosztevő, bucsut mondva mindörökre: katedrának... Katiczának...

H U M O R.

Ki a harmadik?

Greenville márkától, a kit tréfás ötletei miatt nagyon szerettek Erzsébet angol királynő udvarán, — a királynő egykor kérdezé, hogy miként vélekedik a nőkről?

— Nem a legjobban, — felelte a márk, — mert e földön csak három becsületes nő van. — Az udvarhölgyek mind elsápadtak. Erzsébet mosolyogva kérdezé:

— És ezek?

Greenville bókolva felelte: Az első fölséged, a másik az én nőm, és a harmadik... ezt nem nevezem meg, hadd higgye mindegyik, hogy ő az.

A legrégebbi rendjel.

— Melyik a legrégebbi rendjel? — kérdezé egy társaságban egy hölgy, kinek birtokáért férje nem irigylendő.

— A házi kereszt rendjele — volt a válasz, melyet általános csend követett.

*

Őszinte.

Szakácsnő (a hivatalba lépve, hol elől két mogorva ur ül): No, most nem tudom, melyik is az.

— *Hivatalnok*: Mit akar?

— *Szakácsnő*: A gazdám azt mondta, hogy ha a szobába lépek, mindjárt elől ül egy kiállhatatlan majom, annak mondjam meg, hogy ő ma nem jöhet hivatalba, beteg.

*

Egy szalmaözeveg férj morfondirozása, míg neje a buziási gyógyfürdőben van, s neki a vendéglőben kell étkezni:

„Ha meggondolja az ember, hogy Manchesterben egymagában 200.000,000 hajtút készítenek évenként és ez még sem elég annak megakadályozására, hogy a haj a levesbe essék!“

*

Amerika felfedeztetése.

Az öreg Kerekesné is hallott valamit az új világ felfedeztetéséről. El is regélte az unokáinak: Hát odament a Kolumbus ur a királynéhoz, aztán így szólt:

— Királyasszony, én vagyok az a Kolumbus, a ki fel tudom állítani a tojásokat.

— Örülök a szerencsének, szólt a felséges asszony.

— Adjék nekem három hajót, felfedezem én azt az Amerikát.

— Adok én, lelkem, akár ötöt is. Aztán utazott Kolumbus, meg az ő hajója sokáig, míg végre parthoz érkeztek. Fura emberekre akadtak ott. Szólt hozzájuk a Kolumbus:

— Vademberek kelmetek?

— Azok volnánk mi, megkövetjük.

— Aztán ez itt Amerika?

— Az volna, instáljuk. Hát kigyelmed talán ippeg Kolumbus Kristóf?

— Épen az vagyok.

— Ej, aki adta, engedelemmel, hát akkor most fel vagyunk fedezve!

*

Dilemma.

Sétálni viszik Pistát. Mikor már fel van öltöztetve, így szól az anyjához:

— Mama, piszkos a kezem; megmossam vagy pedig keztyűt huzzak?

*

Ön ismeret.

— Hogyan? Ön azt meri állítani, hogy olyan vadászkutya is van, a mely több észszel bír a gazdájánál?

— Merem állítani, mert *nekem* is van egy ilyen kutya.

*

A legnagyobb penitencia.

Esketése előtt gyónni ment a fiatal ember. Szánta, bánta bűneit, verte a mellét, de a paptól még sem kapott penitenciát.

— Ugy látszik, — szólt végre türelmetlenkedve, — tisztelendő atyám elfelejtett nekem penitenciát adni.

— Nem, — felelt a pap, — de ugy-e bár ön nőszül?

— Igen.

— Nos, kell-e annál nagyobb *penitencia*, mint mikor valaki megnőszül?!

*

Visszavonult életmód.

Egy fővárosi kereskedő ujság útján olyan segédet keresett, ki visszavonult életmódhoz van szokva; jelentkezett is egy, ki ajánlatkép előadta, hogy 7 évig ült fegyházban s így a visszavonult élethez csakugyan hozzá van szokva.

Genovéva. 3m

Rózsák között.

Románcz.

*Szép holdvilágos éj van,
Csillag ragyog.
Az ifjú és a lányka
Künn andalog.*

*Künn ülnek a kapuban,
A kis padon.
Az ifjú hozzáhajlik,
Mit sűg vajjon?*

*Azt sűgja: mikor a hold
Sötét leszen,
Akkor lesz ő, csak akkor
Lesz hűtelen.*

*Mikor majd egy csillag se
Lesz odafenn,
Akkor lesz ő, csak akkor
Lesz hűtelen!*

*A lányka eperajkán
Tűzes csók ég,
Az ifjú esküjére
Ez a peccét.*

* * *

*Miért ülsz künn egyedül
Te bús leány,
A csillagos mennyboltot
Nézed talán?*

*Úgy-e, mily érthetetlen
Ez a dolog?
A hold most sem sötétebb
S a csillag egytől-egyig
Mind ott ragyog.*

Gecsy István.

SZERELEM.

— Dán elbeszélés. —

Irta: **Pontoppidan Henrik.**

I.

nyári dél csendes hevében, melyet a mennyire a szem látott, sem árnyék, sem felhő nem enyhített, magasan messze terjedő aranykalászu földek fölött, nagy madár repült széles, halk szárnylebbentéssel.

A falu fölött megállt, kiterjesztett szárnyain pihelve s lenézett, de csak egy pillanatig. Aztán megint feljebb emelkedett, gyengén meglegyintve szárnyait; ugyszólván vállat vonva s aztán nyugodtan tovább vitorlázott a derült ég alatt, a barna láp felett, keletnek, a messze távolban kéklő hegyek felé.

Semmit sem vett észre ott lenn a faluban, a miért érdemes lett volna utját félbeszakítani. Minden csendes és meleg volt, mert mind — ember és állat — álomba merült.

Kásával teli gyomrukkal heverték ágyaikon vagy az istállókban, csürökben szénán és szalmán, és izzadtak álmukban férfiak, nők, gyermekek. És a falu közepén csillámló, körülépített kis tó fölött ködként emelkedett a levegőbe szabatos, egyhangu

hortyogás, mely az istállókban pihenő barmok horkolásával egyesült.

A hűvösebb helyeken hevert a baromfi szétterjesztett tollazattal, a házelőtti kövezeten macska nyújtózkodott kényelmes henyéléssel, s minden felett a csendes, fülledt, forró levegő terjedt, mint egy halotti lepel.

Még az erdő is szundikált; a lomb nem mozdult, madár nem csiripelt, és az érett gabona nehéz kalászai egymásra hajoltak, mintha aludnának. Csak fön az égen állt a nap, éber szemével és kinevette az álmódó világot.

* * *

Rude tiszteletes ur szintén elszunnyadt, északnak fordított nagy támlányában, szemüvegét homlokára tolta, fejét kissé oldalt hajlítva. Szelid, békés mosoly játszott ajkain, nagy ujságlap volt térdeire terjesztve, s a nyitott ablakon vígan zümmögő legyek röpködtek ki meg be, bátran ültek kopasz fejére és esiklandozták az orra alatt.

De lenn, a nagy, árnyas kertben, szép sűrű illatozó hársfa alatt ült bájos, fiatal leánya, egy könyv olvasásába merülve.

Néha, midőn gyenge zugás támadt feje fölött, a szellő mozgatta lombokban, gondolkozólag nézett föl. Fehér és gyöngéd volt, sötét dus haja szalaggal volt kettős csomóba kötve.

S a mint így elmélkedett, gyenge pir festé meg orezáit, és szeme nedves fényben ragyogott, ajkain ábrándos mosoly rezgett, mely biztató reményként terült el kissé csüggedt arezán.

Aztán megint — lassan — kezére hajtotta fejét és tovább olvasott. Költemények voltak, melyek szerelemről, boldogságról regéltek.

Benn a faluban egyszerre nagyon óvatosan nyitattott ki egy istálló ajtónak felső része, mely a tóra nézett. Furesa, nagy fej tekintett ki, fehér fogait mutatva vigyorgott a napra, aztán óvatosan körülnézett. A nagy fejhez mérve igen rövid, gömbölyű kar nyult le, hogy az alsó ajtón lévő reteszt hátra tolja és aztán kicsi, nevetséges alak lőn látható, mely fehér, kötött kapezában lévő lábain, hóna alatt tartva a faczipót, a fal mellé lopózott odáig, hol a kövezet megszűnt. A kis emberke ott ismét felhuzta cipőit és megint körülnézte magát.

Egy légy sem mozdult. Ismét nevetett, és jókedvűen végig nézte magát, egy szénaszálat lefricskázott kabátja ujjáról és óvatosan folytatta utját.

De épen mikor egész biztonságban érezte magát, s már a pap kertjének rácsajtójához ért, megriasztotta a faluból hangzó női kaczagás.

Néhány madár röppent föl a közeli bokrokból s halkkal elszállt. De a kis ember, mintha az ilyesmit már megszokta volna, csak jobban összehuzta magát és tovasietett, a mint kurta lábai birták, folyton követte a pajzán kaczagás és az ut melletti fákról föl-fölröppenő varjak káromgása.

A nevetés két leánytól eredt, kik, miután déli álmukból ébredtek, egy távolabb álló ház udvarán mosakodtak. Egy harmadik leány, ki csak ingben volt, fölbontott hajjal, a konyhaajtó mögül kandikált ki, szinte görnyedezve a nevetéstől, míg a kis ember végre az árokhoz ért, hol az utkanyarulatnál eltűnt.

De a fiatal hölgy is fölriadt ábrándjaiból, ott benn a kertben, s hátra támaszkodva a padon kinézett a rácsajtón, s megpillantotta a kis Persz Merten alakját, ki fekete kabátban, kerek kalappal fején épen a sarkon befordult.

Bármilyen esekélynek is látszott az ok, de a fiatal hölgy egyszerre nyugtalan lett. A mosoly eltűnt arczáról, letette a könyvet és összébb vonta a könnyű kék kendőt vállain, mintha fáznék, mintha sötét felhő hirtelen eltakarta volna a napot.

* * *

Mindjárt a falu végén túl kezdődött az erdő. Nagy és öreg volt s messzire terjedt el az ingoványos lápföld körül, egészen a távoli dombok lábáig.

Az erdő szélén, a falu felé állt a csösz háza, kicsi, de kedélyes, illatos erdei széna volt körülötte kis petrenczékbe rakva.

Itt is csendesség volt, tompa homály a verőfényes nappal összehasonlítva.

Benn a szobában hűvös volt és majdnem sötét, ámbár két oldalán ablakok voltak. De kicsinyek és magasan a földtől, majd a tetőzet alatt, hogy télen a nagy hó be ne temesse, s még az erdő is árnyalta. Az erdőből nehéz, nedves levegő vonult be a nyitott szelelőkön és szinte kékes ködként lebegett a szobában.

De bár szegényes volt a szoba berendezése, mégis nagy ékesség uralkodott benne. Nem látott ott a szem port, vagy szennyfoltot; minden ragyogott és csillogott a kicsi, keményített függönyöktől, az ablakokon és ágymennyezetén kezdve, a sárgára meszelt falaktól és vert agyag talajtól ama kicsi, gömbölyded asszonykáig, ki a kályha előtt kuporgott és egy maroknyi száraz galylyal tüzet gyújtott a kávéüst alá. Ősz haja fényes volt, mint az acél és fejkenője szinte fénylett a félhomályban és a mint a galyat tördelte és a tüzre rakta, minden mozdulatából bizonyos csendes erély és határozottság szólt.

Férje az ágyon feküdt, karjait feje alatt keresztbe tette, az ágy előtt papucsát várta. És az egyik ablak alatt fiatal leány ült és varrt, gondolatokba merülve.

Senki sem szólt.

Néha megmozdultak künn a levelek s a szobában világosabb lett, az erdőből halk, egyhangú zugás hallatszék.

Egyszer a leány feltekintett nagy gyermekded szemével, egy darabig kinézett a levegőbe, míg a zugás a távolban elhangzott. Arcszíne fehér volt, a nap nem barnította meg, sima, világos szőke, kissé vörösésfényű haja kék szalaggal volt felkötve kettős csomóba.

Termete anyja lágy, sima idomaira emlékeztetett. És mégis volt valami rajta, valami idegen, finom, gyöngéd, a mi nem ehhez a szobához való.

De illett ama sarokba, hol ugyszólván magában ült, s egybeolvadt a félénk tekintettel, melylyel egyszer felnézett anyjára, de aztán rögtön lesütötte szemét.

Az egész sarok felett is mintha egy idegen világ lehelete lebegne, a mint diszitve volt ékes apróságokkal és kivágott képekkel, melyek koszorúkkal körül voltak foglalva. Háta mögött, a falon kis polez csinos kötésű könyvekkel: Ingemann hős regényei, a biblia és néhány költeménykötet, melyek szerelemről szóltak.

A künn letelepedett varjuserég egyszerre borzasztó lármával szétrebbent, káromva röpültek a háztetőre, az erdőbe. A komondor rángatta lánczát és ugatott, s a korhadó kerítés ajtaja csikorgott.

A fiatal leány felnézett, s midőn a kutya ismét hirtelen elhallgatott, az ágyon fekvő férfi is felemelkedett. Ismerősnek kellett jönnie.

A leány pedig anyjára tekintett, ki nyugodtan kuporogva a tűzhely előtt maradt s egyre rakra, szította a tüzet, mintha semmi sem történt volna.

Eleinte nem tudta mire vélni, de midőn a léptek közeledtek, úgy hogy rá lehetett ismerni a járásra, hirtelen ideges aggodalom terült el arczán, szemei alatt sötét karikák támadtak, gyorsan összeszedte munkáját a köténybe, mintha menekülni akarna.

De a léptek ekkor már az ajtó előtt voltak, egy kéz óvatosan nyomta meg a kilincset, s egy kicsi, görbelábu emberke, ünneplő fekete kabátban és pörge kalapban lépett a szobába.

— Jó napot mindnyájoknak! — mondá, kalapját levéve.

Az asszony csak most emelkedett föl, gyors léptekkel ment a szobán keresztül, s kezét nyujtva a vendégnek, csengő hangon mondta:

— Isten hozta nálunk, Persz Merten! — nagyon feszesen tartotta magát, de nem nézett a többire.

Férje az ágy szélén ült; öreg, a munkától megviselt ember volt, ritka ősz haja homlokába lógott — a vendégre meresztette szemét mintha, nem hihetné el, a mit lát, vagy mintha nem tudná gondolatait rendbeszedni.

Végre a papucsba dugta lábait, ujjával megtörülte izzadó homlokát, s kezét nyujtotta a látogatónak. De szólni nem tudott a felindulástól és szintelen apró szemei nyugtalanul bolyongtak a vendégről leányához, ki mozdulatlanul, hajoltan ült ott elfordított arczezal.

— Hát nem látod Persz Mertent, Greta? — kérdezte az anyja szelid hangon és Greta azonnal felkelt s kezét nyujtotta neki, de nem tekintett föl és megint visszahanyatlott helyére, mintha szédülne.

Mély csend uralkodott egy pillanatig. Persz Merten, ki ahhoz volt szokva, mosolyra vonta széles száját, de nem szólt és mikor a házigazdára pillantott, az lesütötte szemét.

Az anyja azonban járt-kelt a szobában, mintha semmit sem venne észre, szűkebbre huzta köténye szalagját karsu derekán és kissé tulságos hangosan mondta:

— Kérem, Persz szomszéd, üljön már le. De mintha hangja kissé remegett volna s homlokán kiütött a veriték. — Kérem, üljön le! — mondta újból.

Merten, ki a szoba közepén állt s kalapját ujjai közt forgatta, most gondosan a szögbe akasztotta az ajtó mellé és aztán helyet foglalt a hosszú padon, mely egyik ablaksor alatt állt, onnan Gretát láthatta, ki az átelleni fal mellett ült. Az öreg ember mélyen elgondolkodott — egyszerre fölrezzent s az asztalhoz vánszorgott, hol leült. Az anyja ellenben a tűzhely körül sürgölődött — a víz forrt, kávé főtt.

Nemsokára annak erős, kellemes illata megtöltötte a szobát. De úgy volt, mintha egyik sem tudná mit szóljon s hosszú, nyomasztó csend uralkodott.

Végre az anyja nagy nehezen hozzá fogott s azt a megjegyzést tette, hogy nagyon meleg van; Merten azt felelte rá, hogy bizony meleg van és az apa is helybenhagyta, míg lopva pillantott a sarokba, hol leánya ült.

— Mi ujság van a faluban? — kérdezte aztán az anyja; Merten elfordította szemét Gretáról s egy idő múlva azt felelte, hogy nincs semmi ujság.

Aztán szoba hozták az aratást. Merten most élénkebben beszélt; elmondta, hogy a rozs nagyon jó termést ígér, ha nem jön még valami zivatar közbe, ha a jó idő még tizennégy napig tart az aratással készen lehetnek. Erről most élénken beszélgettek.

— Ha az ur isten jó termést adott — mondta végre az anyja, — akkor majd végre arról is gondoskodik, hogy szerencsésen a föld alá jusson.

Az élénk beszédben az öreg apa is részt vett gyenge hangjával. Az anyja most a tüzhelyhez ment, hogy a kávé leszurja, míg a férfiak összébb vonultak és buzgón folytatták a társalgást.

Greta ezalatt észrevétlenül kiosont a szobából, s midőn az anyja kijött a konyhába, hogy a csészéket bevigye, felugrott a ládáról, melyen ült és sirt s kiáltott:

— Anyám!

De az anyja nem is fordította rá tekintetét, hanem nyugodtan felgyürte ujjait, levette a mosogató dézsa födelét s vizet öntött bele.

— Anyám! — könyörgött Greta újból — oh, anyám! — nem akarom — hallod? — nem akarom!

A polczon ragyogtak a tarka tányérok hosszú sorban. Az anya felnézett oda, levett négyet, a dézsába tette s a törülőruga után nyult.

— Anyám édes jó anyám! — ne tedd, oh ne

mondani fogok, Greta! Merten derék, becsületes ember, ki megteszi munkáját és összetartja a pénzét, ezért bizhatnak benne szüleid, hogy jól fog veled bánni, nem fogsz csalatkozni benne.

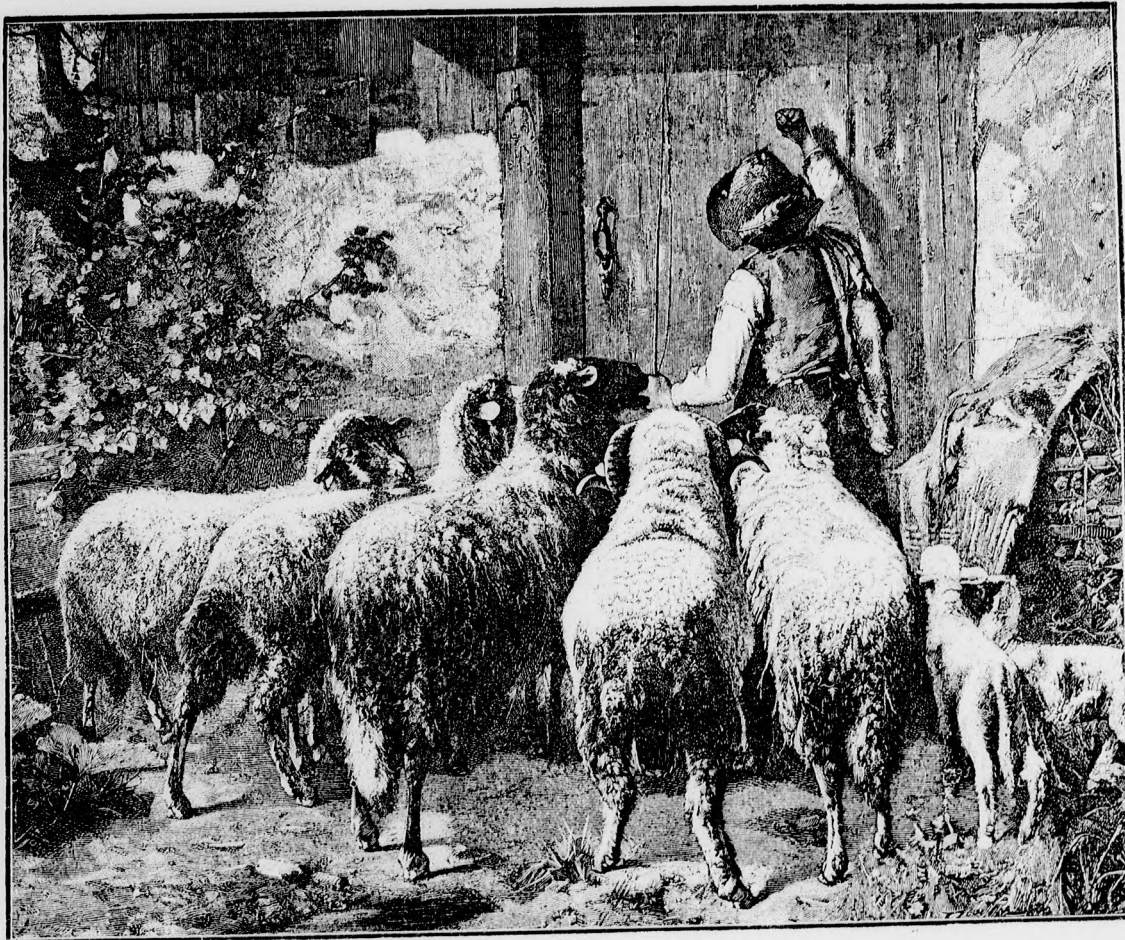
— Igen, azt elhiszem — zokogott Greta fájdalomosan — de hát anyám, én nem szeretem, én, én egy csöppet sem szeretem őt.

— Badarság, Greta! Szeretni? — az ostobaság, azt a tiszteletes ur házában verték a fejedbe, de az nem nekünk való. Merten olyan ember, ki se nem iszik, se nem kártyázik és jól fog bánni családjával, te azt még nem tudod, milyen nagy áldása az égnek a jó férj és apa, abban mindig lehet bízni, az nem hágy el a sirig. Most töröld meg a szemedet Greta! És adj hálát a jó Istennek. Persz Merten épen arra van teremtve, hogy olyan szegény leányt, mint te, boldoggá tegyen, csak bizzál anyádban!

A szobából hallatszék az apa rekedt, remegő hangja, nagyon izgatott lehetett mert, néha az asztalra is csapott tenyerével.

— Bizony igazad van Merten, ez mind onnan jön, mert márgával trágyáznak, mert azelőtt nem volt olyan kővér a föld, akkor ugyancsak dolgozni kellett, hogy az ember pénzt lásson, mi öregek legjobban tudjuk, — hiszen részünk volt benne.

(Folyt. köv.)

E l k é s t e k.

tedd azt, mert én nem akarom, igazán nem akarom, hallod anyám? Oh én istenem! elmondom a tiszteletes urnak, a vízbe ölöm magam! — zokogott a leány kétségbeesetten, arcát kezeivel eltakarva.

Benn a szobában most nagyon hangosan beszéltek. Az anya megtörölte kezeit, leült a ládára, gyöngéden magához vonta a leányt s karjaiba zárta.

— Most mondok neked valamit, Greta, egészen meg vagy zavarodva! Ugy beszélsz mintha elment volna az eszed gyermekem! Mit is mondtál előbb? A vízbe ölöd magad?

Levette kezeit arcáról, de Greta keblére rejtette azt s nagy ijedelmében szorosan simult anyjához.

— Csak azt az egyet mondd meg nekem, Greta, tettem én veled valaha rosszat? És most azt hiszed, hogy én, anyád, szerencsétlenné akarlak tenni? Avagy azt teszed föl Mertenről? Hallgass most arra, a mit

Mit nekem deficit, elviselhetem ezer örömmel, tűzörparancsnok vagyok!

Még örülnöm is kell, hogy tűzörparancsnok lehettem — egy barátom megjegyzése szerint.

Örülök is, de még hogy...!

Én vezénylem ki a tűzöröket — néha még az ágyból is, miért aztán csupa hálából jól megszidnak — hátam megett.

No de hagyjún, oda se neki: tűzörparancsnok vagyok!

Estéknént valami olyan érzéssel lépkedek végig a falun, mint mikor a generális tábort szemléli.

Aztán parancsnoki hatalmam még a tüzesetek alkalmára is kiterjed.

Vártam is az alkalmat, melyben majd nagyszerűen produkálhatom tüzoltói talentumomat és dagadt keblem azon édes gondolatától, hogy én vagyok itt hivatva a tüzoltás fortélyait évenyesíteni.

Nem sokáig kellett várnom.

Egy este, mikor már a sötétség jól beborította a földet, kémszemlére indultam.

Már előre elgondoltam, hogy a tűzörök valamelyik fálnak nekidölvé alusznak és milyen felsőbbtség érzettel fogom én őket Morpheus karjaiból kiszalasztani s milyen „szerencsés jó estét“

Az a csorba...

(Humoreszk.)

Irta: Sztrókay Lajos.

Ugy gondolom, tiszteletbeli hivatala kevés hivatalos embernek nincs. Eddig én is e kevesek közé tartoztam és már szinte vártam, hogy valami „megtisztelő hivatal“ nekem is jusson.

Most az örömök e neme engem is utólért, mert „tiszteletbeli“-ről van szó, megtettek: tűzörparancsnokká.

Kérem: tűzörparancsnokká, ugyebár, szép megtiszteltetés!?

Mert hát kérem, ez új hivatal, új kötelezettség, új kiadás és hát semmi haszon, hanem kopott kifejezéssel: deficit.

sóhajtának, hogy csak a szolgabíró irgalmatlan haragja elé ne kelljen nekik nézni.

A falun már harmadszor is végig mentem, folyton kémlelve, de tüzört nem találtam sehol.

Már felkutatásukra indulóban voltam, midőn valami az egyforma sötétséget hirtelen megzavarta.

Föltekintek, hát uramfia, a házak mögött fényesség lobog.

Egyszerre tisztában voltam vele: tűz van.

No hát most „itt az idő, most vagy soha!”

Tüzet akartam kiáltani (vészkiáltóm még nincs), de meg gondoltam a dolgot és a nagyobb hatás kedvéért szaladtam a tűzörkiáltóshoz, az hirdesse éber szemeim dicsőségét kiáltva harogtatása által.

Elgondolkoztam... Én leszek a tüznél a legelső, az oltó nép csak utánam érkezik oda, mily szépen és gyorsan megy az az oltás, egy-kettőre eloltjuk, mindenfelé én osztogatom a parancsot, milyen gyors szemű, kezű és lábú leszek én ott és végül a legnagyobb dicsőség is enyém lesz; éreztem is már izzó tüzét homlokomon lángolni...

A tűzörkiáltós elfujta a „riadó“-t.

Nyomban rá futkosás, kiabálás és a harang félrevereése következett.

Én már ekkor a szertárost kizavaráván a szertárhoz, a feckendő kitereléséhez fogtunk.

Csakhamar akadtak számosan, kik a ló szerepét helyettesítve, a feckendőt húzták, én természetesen felültem rá, még pedig elől.

A vészjelek által fölriasztott honpolgárok erkölcsi kötelességeik tudatában csákllyával, sajtárral, csöbörrel, fejszével s tudja Isten, miféle tűzriasztó eszközökkel rontottak utánunk, köztük többen álmos szemekkel, folyton kiabálva:

— Jaj lesz most annak a tüznek!...

Egy ház udvarán bepillantva, megláttuk a lángokat.

Uddi neki, rontottunk előre a feckendővel!

Már emberek is voltak a tűz körül.

Szívem dobogása tetőpontját érte el, hanem a következők...

Azt tán jobb is lenne nem elmondani.

Hát a mint odaérünk a tüzhöz, kiábrándultam minden dicsőségérzetből, mert ime egy kiszenvedett sertés hült tetemeinek adták meg a szokásos gráciát, roppant nagy szalmalánggal hirdetvén a benzolás előzményét a kert végében.

Oda az én dicsőségem, oda minden. Váltig sajnáltam magamban, hogy tüzoltói talentumomat nem érvényesíthettem és még hozzá a szegény, a csorba, a mit ezen eset ütött parancsnoki tekintélyem és a melyet soha, de sohasem leszek képes kiköszörölni!

Jaj, az a csorba... és ennek oka három ember, egy kivégzett sertés, egy csomó szalma, meg egy szál gyújtó volt!

De hogy a dolog azért szárazon ne maradjon, kiadtam rendeletileg szóval, parancsnoki hatalmammal fogva, hogy eztán a kivégzett sertés ruházatának fölládozásánál kevesebb szalmát fogyasszanak el...

KÖZÖS SORS.

— Eredeti székely regény. —

Írta: **Péterfi Tamás.** (30. folyt. és vége.)

MÁSODIK KÖTET.

XIV. FEJEZET.

K Ö Z Ö S S O R S .

Fiatal barátom! kérdezze meg Péter Ambróziust, ki halt meg?...

Elsiettem.

A folyosón egy ősz emberrel találkoztam, olyan volt, mint a mesebeli ezeréves király. Pálczáját előbb-előbb rakva lépdelt, s nem fogadta el a támogatást.

Háta mögött Péter Ambrózius lépdelt, arcát kezébe rejtve, zokogott.

— Jövünk már! Itt a halál legbiztosabb postája! — sugá fülembé a barát, s megfogta kezeimet.

— Kicsoda ez az ősz ember? — kérdém halkan.

— Estánbá, a Székely Béla nevelőatyja, — szólt csendesen és tovább zokogott keservesen.

Szívem elszorult. Egész valóm reszketett.

— Ki halt meg?

— A Béla jegyese, Székely Margit.

Könyeim megeredtek. Ugy fájt valami lelkemben. A mint elhaladtunk a Jóska barátom szobája előtt, benyiték hozzá, őt felkelteni.

— Miért könyezel? — fordult felém. — Talán meghalt?

— Igen, meghalt a jegyese. Itt van nevelőatyja, az hozta a hirt. Siess, öltözz!

A halálharang még egyre hallatta szomorú hangját. Csatlakoztam a lassu menethez. Elől az aggastyán, őt követé Péter Ambrózius, majd én, és mire elértünk csoszogva a beteg ajtajához, utitársam jött a hátam mögött.

A mint megnyílt a szoba ajtaja, megható jelet következett.

— Atyám!

— Fiam!

Kocsikázás.

Egymásra borult a két ősz arc, hófehér volt mindakettő.

A barát egy székre ülve, zokogott. Vajjon miért? Hiszen a két öreg hallgatva is olyan boldog vala ebben a pillanatban. A fiu és az atya.

— Negyven év után föltaláltál, eljöttél hozzám? Oh atyám, te olyan jó vagy mindig!

— Hogy szabadnak lássalak csak egy pillanatra. Nincs átok többé sziveden.

— Ó meghalt?...

Az aggastyán némán intett. Székely Béla szívéhez kapott mind a két kezével, s hosszan, kínosan sóhajtott utána.

A nap utolsó sugarait küldte be az ablak függönye mellett, sárgára, pirosra festve a beteg halvány arcukat.

A halálharang egyre kongott lassan, szomorúan. Még egy sóhaj a beteg ajkán, — a végső, melyet itt a földön érezett, s a lemenő nap perczenkint halványuló sugarai bágyadt mosolylyal sütnek egy esöndes halott sápadt arcára.

Az ősz aggastyán csak néhány perczet élte tul fiát.

Páter Ambróziusnak igaza volt: A nap közelg a láthatár felé, lenyugszik, lenyugosznak mind a ketten, de reggel csak egyiknek fog föltámadni dicső hajnala, a másik itt hagy örökre.

Hárman pihentek le, s csak egy támadt föl másnap reggel kelet felől.

A remetevölgyi Veres-kolostor északi oldalán hárman pihenek az élet küzdelmeit.

Benkő Éfraim sebektől boritva, a szabadság angyalával álmodik, mely vérrózsákkal ékitve, hordozza piros zászlóját a Kárpátok visszhangzó ormaitól le az Adria vergődő habjáiig.

Estánbá fia boldogságát keresi szüntelen, s bolyongó lelkét ott hagyá a keleti Kárpátok sötét fenyveseinek árnyában. Ott járkál az most is, kutatva fia számára az örömet, a földi üdvöt, mit nem érhetett el soha!...

Székely Bélának szomorú alakja éjjelenként megjelenik a gyászos, siró fenyők árnyában. Sokáig hallgatja a fenyvesek siró-zokogó vad harmóniáját s lenéz a messze kelet felé sóvárgó tekintettel, mintha megjeleneni várná azt a régi alakot. Majd följajdul és átkozza rettentő haraggal a gyarló embereket, fenyegette szórja szitkait, kik a bosszút apáról-fiúra hagyják és feldulják a szerető szivek igaz érzelmét!

* * *

Harmadik nap fájó szívvel hagytuk el Remetevölgyet, a regék esendes hazáját. Halottainkat eltemetve, magukra maradtak Páter Ambrózius és az öreg szolgál, Dávid.

Hogy mi fájtt inkább szívemnek: a fenyvesek siró jajgató harmóniája, vagy a három halott emlékezetembe vésődött szomorú alakja, vagy a messze elhervadt szép virág szemeim előtt lebegő könyes tekintete, kinek olyan szomorúan szólt a halálharang, kit olyan-olyan lassan hervasztott el a szenvedés? — azt nem tudom, de szívem megtanulta e néhány nap alatt, hogy csak egy van örök, csak egy van végtelen: a fájdalom.

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Annak a rémdrámának, melynek első fejezete a paraszt viskóban kezdődött Hódmező-Vásárhelyen, s utolsó fejezetének aligha a bitófa nem képezi záró rajzát, most már a vége felé járunk. Még csak egy-két lap van hátra a regényből, s aztán: Vége!

A gyilkosok, a kik idegent épp oly hidegvérrel emésztettek el, mint rokont, a kiknek keze akkor sem reszketett, mikor az anyának — a szülő anyának adták be a halálthozó port — részint töredelmesen bevallották tettüket, részint tagadnak, göresösen ragaszkodnak az élethez, mint minden olyan ember, a ki másnak nevetve vette el az életét. Két vádlott kivételével az összes vádlottakra kötélt általi halált kér a közvédlőt.

A törvényszék halálra ítélte ezeket a vadállatokat, de hogy helybenhagyja-e a kir. Tábla és a Curia ezt az ítéletet, és ha helybenhagyja végre lehet-e a bírói ítéletet a bünösökön hajtani, nem kegyelmez-e meg ő Felsége — azt előre nem lehet tudni, de hogy ezek a boszorkányok rég érettek a bitófára, azt, a ki vallomásukat olvasta, kénytelen beismerni.

Szalay Jáger Mária a főkolompós, ennek a boszorkánykonyháján mindig volt egy kis fehér por (arzen) vagy egy kis szerecsika azoknak, kik valamelyik családtagjuktól mihamarabb meg akartak szabadulni.

Nem történt gyilkosság — pedig szép számú embert földeltek el, — hogy ennek a vén asszonynak a keze a dologban nem lett volna!

Ez tagadott legkonokabban, s mikor a töredelmes bűnös megvallotta, hogy a mérget Jáger Maritól kapta — ez még akkor is tagadta, s bizonykodott az Istenre, hogy nem igaz!

Itt van az elvetemültek kapkodása — bünt követnek el — s akkor még az Istent hívják fel tanuul ártatlanságuk bizonyítására, idéznek a szentírásból, forgatják a szemeket — soha még a szentírás szavai jobban bemocskolva nem voltak, mint mikor ezek a gyilkosok állanak elő azzal, hogy: megsegít engem az Uristen, mert én igaz ember vagyok, a ki megtartottam a parancsait és az ő utain jártam, az ő színe előtt.

Benépesítették a hódmezővásárhelyi kincses temető csendes hajlékait — s nem félték attól, hogy a megöltek árnyai vissza fognak járni számom kértől az elrabolt életet.

A bírói ítélet kimondta reájuk a halált, a mit bőségesen megérdemelték.

* * *

A Villa Achilleion eladó!

Erzsébet királyné villája Korfu szigetén nem látja többé viszont felséges tulajdonosnőjét; az a költő izléssel felszerelt nyaraló műemlékeivel és díszével, remek kertjével és berendezésével gazdát fog cserélni, s azok a gyönyörű pálmacsoportok, melyeknek árnyában annyiszor talált felséges asszonyunk sokat sujtott szíve enyhületet és vigasztalást, más érzésű és gondolkodású embereknek nyujtanak majd pihenőt.

Az orvosok megtiltották ő felségének a királynénak, hogy hosszabb tengeri utra induljon — hát nincs ezéja ennek a világnak — ennek a remetelaknak sem. Mert valójában remetelak volt ez — hol királynénkat csak Stefánia özvegy trónörökösné kereste fel — egyszer.

Hire járt, hogy a brazilai császárné veszi meg — de ez a vétel elmaradt. Az Achilleion új gazdára vár.

* * *

Fjedelmi személyekről — bármi érje is őket — meg kell emlékeznünk, mert a kis okok gyakran nagy okozatokat szünek. A német császár egy izben, a mint a hajón volt, majdnem szerencsétlenül járt — a füstvitortla kötelét a szél a császár balszeméhez vágta, úgy, hogy le kellett feküdnie a komolyabb bajok elkerülhetése miatt. Ez magában kicsiny dolog, de nem lehet tudni, hogy...

Mert hát úgy áll a dolog, hogy minden nagy dolog kicsiből kezdődik.

Ha Konstantinápolyban egy török egy örmény tyukszemére lép, ez még kicsiny dolog. De ha ez az örmény nyakon üti a törököt, ez meg visszaüti, az örménynek az összeszaladó örmények, a töröknek a törökök segítenek — egy csapat lovasrerdőr az összeverekedett nép közzé nyargal — akkor holnap tele van a világsajtó örmény zavargással és keleti kérdéssel, holnapután összeül az európai konferencia — és elhatározzák, hogy közös erővel rendet csinálnak, betörnek a nagyhatalmak Konstantinápolyba, detronizálják a szultánt, Anglia és Oroszország hajba kap Konstantinápolyért és foly egy véres, nagy európai háború, egy örmény tyukszeme miatt!

Kicsiny dolgok szünek nagy eredményeket.

Mecsekajki.

KÉPEINKHEZ.

Hegedüs Gyula a Vigszinház komikusa. A legelsőrendű komikusok egyike, a ki kiváló művészetével még a legigénytelenebb szerepét is hatásossá tudja tenni oly módon, hogy önkéntelenül is nevet rajt az ember. Hegedüs igénytelen alak és csak a szinpadon domborodik ki nagy tehetsége. A Vigszinház legelsőrendű tagja, kinek értékét igazgatósága épp úgy tudja és méltányolja, mint a közönség; amaz, mivel jóformán szakadatlanul fellépteti, emez mert az alakításával nyujtott élvezetes perczeket sűrű tapsaival jutalmazza. A komikumot soha tulzásba nem viszi, mindig természetes — és ez a legnagyobb művészet ott, hol a húrnak egy kis tullesztése az izléstelenység hatását kelti fel.

Hol vagyok? Bujóskát játszik az anya gyermekével, kit nagyanyja tart a karján. „Hol vagyok?” szól s elbuj annak a háta mögé és a kis vitéz keresi, s van öröm, ha megtalálja. Hogyne keresné, mikor az anyja az, a ki elbujt, — a ki neki életet adott, s azon a gyermek egész lélekkel csüng. Hol vagyok? — Itt, itt — feleli rá az anya, mikor a gyermek meglátja, ez meg örül, nevet, hogy majd elcsuklik tőle. Boldog gyermekkor!

Oh azok a katonák! Hiába, az uniformis vonz, erről nemesak a mi leányaink és asszonyaink tehetnek tanubizonyyságot, hanem a forró égöv feketére

sült leányai is. A civilizáció ott is meghonosította a katonaságot, a katonaság az egyenruhát — s az egyenruha azt a vonzalmat, a melylyel a fekete felhőnép az egyenruha iránt viseltetik. Próbálja csak meg egy civilizált a kedveskedést, a mit ez a képünkön feltüntetett katona megenged magának — tudom, hogy a körmire koppantana neki. Hiába, az egyenruha vonz!

Genozéva. Ki ne ismerné ezt a régi és érzelmes történetet? A herceg eltaszítja nejét gyermekével magától, mert felbujtatták, hogy neje hűtelen, a szegény ártatlan asszony az erdőbe megy, hol egy szarvastehén táplálja az anyát és gyermekét — így találja meg a herceg egy vadászon nejét — kinek utóbb kiderül ártatlansága és boldogan él férjével. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, mikor a szarvastehén az anyát és gyermekét táplálja.

Rózsák között. Rózsák között rózsát szedett — illatosat, szépet — fehér mezben fehér rózsza — aztán tovább lépett. — Nem sajnálta tesvérkéit — leszakította őket. — Eljön majd a fehér rózsza — ki leszakít téged. — De a mikor leszakít majd — kire szived vágyik — piros rózsza az arcodon — majd csak kivirágzik. — S ha boldogok a kis rózsák — hogy te tépted őket — boldogabb lesz, mert sorsához — kötheted az élted.

Elkéstek. Bizony kissé megkéstek a báránnyak pásztorokkal — tudj, isten, hol késett meg. Talán a mezőség végtelen varázsa, talán a csalfa délibáb marasztaló játéka késleltette meg, vagy talán egy délibábnál is csalább leány bűbájos varázshatalma? Ki tudná, de ha beengedik kis seregével, és ha tilinkóját egy álmatlan éjjel előveszi, s míg a birkák csendesen harapják az illatos szénát, ő a bubánatosnál bubánatosabb dallamokat esalja ki a kis szerszámából, akkor biztosra vehetjük, hogy nem a délibábot, sem a mezőt nem szabad okolnunk azért, hogy elkéstek.

Kocsikázás. Ilyenek a rossz gyerekek, a helyett, hogy megkönnyebbülést okoznának szülőknél magukra vállalván az elvégezendő munka egy részét, még nehezebbre teszik a munkát. Lám, ennek a szegény napszámossnának a fia is addig könyörgött, rimázkodott, pityergett, míg az anyja felvette a talicskára s onnan most boldogan mosolyog a kalapja alól: „nincs nagyobb ur, mint én!” Szegény anyjának meg dolgot ad, hogy vigye — mert hát jólesik neki egy kis kocsikázás.

IRODALOM.

Megosztott szerelem. *Tennis Tivadar* élénk tollal és még élénkebb fantáziával oldja meg azt a naponként felmerülő problémát, hogy egy szív hogy képes kettőt szeretni egyszerre. Iránya magyaros, előadása élénk, mesészővése mindvégig érdekfeszítő, de ez az utolsó tulajdonság a tulságba is megy és ennek az elérésére nem válogatja meg eszközeit. Ugy, hogy kis leányoknak a kezébe nem mernék a könyvet adni. Megjelent Sachs és Pollák könyvkereskedésében a Pannoniához. Ára 2 korona.

Az 1848—49-ik Magyar Szabadságharc Története — ezimű nagy munkából most jelent meg a 84-ik füzet, melyben *Gracza György* a világsi fegyverletétel elbeszélésébe fog. A munkának ez a része ismét rendkívül érdekes, csaknem olyan mint egy drámának az utolsó felvonása. A füzet egykoru képei ezek: A világsi fegyverletétel 1849. augusztus 13-án. A diktátori okmány aláírása Csányi szállásán 1849. augusztus 11-én, Damjanich és Lahner sirja Mácsán. A szoba, ahol a világsi fegyverletétel megállapított. A világsi fegyverletétel.

Mozaik olaszországi utamból *Keczer Géza* gimnásiumi tanár jeles utleírása mozaikszerűleg dolgozza fel azokat az ismereteket és tapasztalatokat, miket olaszországi útjában szerzett. Fiume, Róma és Velence szépen domborodik ki előttünk tolla alatt. A művet még folytatni fogja, s így a most megjelent kötet kiegészítésre vár. Megjelent Szakolezán.

VEGYESEK.

A jövő hét nevezetesebb évfordulói:

Augusztus	2	Az oroszok győz. Nagy S. fölött Debreczennél 1849.
"	3	Columbus felfedező útjára indul 1492.
"	4	A francia nemzetgy. eltörli a hűbéri jogokat 1789.
"	5	Gáspár András tábornok † 1884.
"	6	A porosz trónörökös győz. Mac Mahon fölött 1870.
"	7	IV. Henrik ném. csász., a canossai vezeklő † 1106.
"	8	Kölcsey Ferencz író és szónok szül. 1790.

Talleyrand-apróságok. XVIII-dik Lajosnak utolsó betegsége napról-napra súlyosbult s Talleyrand a miniszteriumról valakivel beszélgetvén, azt mondá: „Ha Lajos föl nem nyitja szemeit, szükséges lesz, hogy behunyja.”

Talleyrand jelenlétében valaki azt mondta, hogy Polignac miniszteriuma megesküdt a veszélytől Franciaországot megmenteni. „Igen — válaszola Talleyrand — mint a ludak megmenték a Capitoliomot.”

Villele miniszteriuma alatt Talleyrand látván az öreg Ferrandot, hogy két inas által vezetettve, a pairek kamarájába lép. „Ime — szólt — Ferrand ur a jelen kormányzás képe: azt gondolja, hogy maga lép, pedig — viszik.”

Talleyrand, a bécsi kongresszus alkalmával egyik értekezését Sándor orosz czárral elvégezvén, az igen kancsal s kíváncsi Gagarin herceg által kérdezettett: mikép folynak a dolgok? röviden így felelt: „A mint hercezséged látja.”

Gondolat-töredékek. Gonosz csak egy ember lehet, egész néptömeg soha. József testvérei nem határozhatták-el magok között halálát, de Judás, egy érzéketlen képmutató, csekély áron árulja el urát. — Azt állítá egy böles, hogy az emberek gonoszoknak születnek s nagy munkába kerülne annak meghányatása, igaza van-e? Annyi bizonyos, hogy az emberi nem tömege nem gonosz; mert ha a nagy többség vétkekbe süllyedni s a törvényeket lábbal tapodni kívánná, ki lenne elegendő hatalmas feltartóztatni vagy meggátolni azt?

A csata kimenetele egy pillanat, egy gondolat következménye. Egymáshoz közelít a két ellenfél különféle tervekkel; csatáz s egy ideig öldököl; üt az eldöntő perc, felőle határozólag közbedördül egy lángész-villám s egy figyelmet alig érdemlő tartaléksereg czélhoz vezet.

A szerelem gyönyör legyen, ne pedig kín. Kínjaiban csak érzelmők lennek boldogságot.

Mi a népszerűség, mi a jószívűség? Ki volt népszerűbb, ki volt jobb-szívű a szerencsétlen XVI. Lajosnál? s mégis mi volt sorsa? Elveszett! Több függ attól, hogy a népek használnak, mint attól, hogy igekezünk neki tetszeni. A nép megnyerésének egyedüli módja, hogy vele jót tegyünk. Semmi sem veszélyesebb, mint neki hízelegni; mert ha idő folytával mindent: mit akart, nem nyert meg, felbőszül s azt vóli: megszegett a neki adott szó; s ekkor ha ellenszegülésre akad, annál inkább gyűlöl, minél esalatottabbnak hiszi magát.

Sok jeles ember van, ki napjában nem egyszer —
(Iársalgó.)
gyermek.

Fényképező sétatob. Az amatőr-fényképezés bizonyára örömmel fogadják azt az elmés újítást, melyről a következőkben szólunk. Egy találékony német olyan sétatobokat hoz forgalomba, melyek látszólag semmiben sem különböznek a rendes sétatoboktól, a belsejükben azonban teljes fényképező készüléket tartalmaznak. A camera obscura a bot fogantyujában van elhelyezve, ugyanott van a zárókészülék. A bot felső részén vannak egymásfölött a fényképezéshez szükséges lemezek, a melyek közül az elhasználtak — a bot egyszerű megfordításával — az alsó részbe csuszának és a camerához új lemez jut. A praktikus találmánynak bizonyára nagy keletje lesz a fotografiával foglalkozók körében.

A Gyuri angol leczkéje. Gyuri egy tanártól angolul tanul. A napokban, mikor az órát elvégezték, az ifju ember néhány kérdést intézett a mesterhez.

— Mondja csak, kedves mester, hogy ejtjük ki ezt a szót *tough* (szívós).

— *Töff*-nek ejtjük ki.
— Ugy? Szép. Tehát *töff*. E szerint a *sznöfföt* is (tubák) így irjuk: *Snough*?

— Nem, a *sznöffött snuff*-nak irjuk ki.
— Szép, nagyon szép. Tehát *tough* = *töff*, persze a *cough*-ot (köhögés) meg így ejtjük ki = *köff*.

— Nem. Ezt *koff*-nak ejtjük ki.
— De a *dough* (tészta) az *döff*?
— Nem.

— Tehát *doff*?
— Az sem, hanem *doh*.
— Pompás. E szerint a *hough* (térdkalács) ugy ejtendő ki, hogy *oh*.

— Nem. Ez *hok*-nak ejtendő.
— Nagyszerű. A *plough* (eke) tehát vagy *plok*, vagy *ploh*.
— Egyik se, kedves barátom, hanem — *plau*.

— Gyönyörűen fejlődik. És a *rough* (durva) eszerint *rau*?
— Nem. Ezt már ismét *röff*-nek ejtjük.
— Isteni. *Töff* és *röff*. Ezt már megjegyzem. És a *bough* (ág) az természetesen *böff*.

— Nem, az megint *bau*.
Gyuri (nagyot sóhajtva): Pedig már azt hittem, hogy hárman lesznek: *töff*, *röff* és *böff*. No de most már *enough* (elég). Ugye ezt *inau*-nak ejtik?

— Nem. *Inöff*-nek — felelt a mester és kinos sóhajjal letörölyvén verejtékező homlokát, távozott az angol leczkéről.

Tanulság: angolul sose lehet jól megtanulni. Angolnak születni kell.

Villamosságot fejlesztő varrógép. Londonban az idén tudvalevőleg a legújabb találmányok bemutatására kiállítás nyílik meg. Ezen a kiállításon kerül bemutatásra egy elmés szerkezetű varrógép, a melyben egy dinamó-gép olyanképen van elhelyezve, hogy a láb a varrógép hajtásán kívül a dinamó-gépet is mozgatja. A dinamó-gép ugyan csak apró jószág, egy izzólámpa táplálására azonban bőven elegendő. A dolog természetével jár persze, hogy az izzólámpa csak addig világít, míg a dinamó-géppel egyetemben a varrógép is mozgásban van. Abban a perczen, a melyben a gép forgatásával fölhangy, a lámpa is kialszik.

A japán hadsereg. A japán hadseregben 3673 törzs- és főtiszt van. Ezek közül 4 tábornagy, 10 altábornagy, 27 vezérőrnagy, 56 ezredes, 84 alezredes, 311 őrnagy, 1100 kapitány. Lovassága 10,448 emberből áll. Az 1872. év óta az általános hadkötelezettség van Japánban, s a tényleges szolgálat három évig tart; ezenkívül 5 évig a helyőrséghez lesznek a katonák beosztva. A múlt évben Japán hadserege 71,000 emberből állt. Van 49 hajója, és pedig 10 páncézhajója, 11 sorhajója, 11 torpedónaszádja s 17 kisebb hadihajója.

Az iszákosok szigete. Radikális módon gyógyítják Oroszország némely vidékén a megrögzött alkoholistákat: egyszerűen elzárják őket a világtól. Ily deportáló hely a Ladoga-tó egyik szigete: Valnam is, hová évenként nagy számmal küldik a vagyonosabb oroszok családjuk ama nagyreményű sarjait, a kiket meghódított az iszákosság. A szigeten egy nagy kolostor van és az apát intéz ott mindeneket. Az odaküldött alkoholisták is az ő fenhatósága alá kerülnek és az apát úgy gyógyítja őket, hogy minden szeszes italt megvon tőlük, cserébe azonban sokat bójtölnek és még többet kell dolgozniuk. A kura, mely rendszerint egy évig tart, legtöbb esetben jól szokott sikerülni, de néha vészthozó a páciensekre, kiknek elgyöngült szervezete nem bírja el, hogy sokat dolgozzanak és e mellett még a megszokott alkoholt is nélkülözzék.

H Y M E N.

Eljegyezte: *Czupy Béla* Pécsről, *Bubregh Ién* k. a. t. ugyanott. — *Fogel Mátyás* Losoncziól, *Pick Hermína* k. a. t. Felső-Hricsovon. — *Meisels Samu* Munkácsról, *Benedek Irma* kisasszonyt Oroszvégről. — *Turányi József* Esztergomból, *Merklanszky Terézia* k. a. t. ugyanott. — *Sinkovics János* Esztergomból, *Gulyás Katalin* k. a. t. ugyanott. — *Schenauer Ferencz* Esztergomból, *Kajszák Mária* k. a. t. ugyanott. — *Zettler Adolf* Esztergomból, *Csinelló Mária* k. a. t. ugyanott. — *Raffay Dezső* Tiszaróffról, *Havassy Margit* k. a. t. ugyanott. — *Weisz Ignác* Losoncziól, *Fleischmann Terecsike* k. a. t. Beszterce-Bányán. — *Grossmann Bertalan* Losoncziól, *Roth Julia* k. a. t. Zólyom-Radványból. — *Hyröss Péter* Lopéréről, *Nyitrai Anna* kisasszonyt Léváról. — *Benczenleitner Sándor* Pécsről, *Tautner Emma* k. a. t. Pancsován. — *Horváth László* Debreczenből, *Kállay Mariska* k. a. t. ugyanott. — *Schwarz József* Egerből, *Fried Emilia* k. a. t. Nagy-Szalontáról. — *Czinczár Manó* Nagy-Szalontáról, *Pollák Gizella* k. a. t. H.-M.-Vásárhelyről. — *Dr. Bordács Miklós* Szombathelyről. *Mezey Rózsika* k. a. t. Békésről. — *Károly Rezső* Budapestről, *Balás Mariska* k. a. t. Magyar-Óvárról. — *Éva Ödön* S.-A.-Ujhelyről, *Görgey Irénke* k. a. t. ugyanott. — *Zsigmond Elemér* Agárdról, *Wikker Herminke* k. a. t. Alsó-Nánán. — *Gyimothy Jenő* Gyönkről, *Klein Vilma* k. a. t. ugyanott. — *Fischer Henrik* Érsek-Ujvárról, *Fischer Ilonka* k. a. t. ugyanott. — *Gergely Andor* Csik-Szent-Mártonból, *Lázar Stefánia* k. a. t. Gyergyó-Szent-Miklóson. — *Csedő Domokos* Csik-Rákosról, *Bardocz Juliska* k. a. t. Nagy-Bacsonban. — *Kulcsár István* Bábólnáról, *Borza Gizella* k. a. t. Kisberről. — *Givovich Miklós* Fiuméből, *Jankovich Iona* kisasszonyt ugyanott. — *Gyikó Kálmán* Mező-Turról, *Pályi Mariska* k. a. t. ugyanott. — *Csoór József* Egerből, *Neszvadba Mária* k. a. t. ugyanott. — *Urbán József* Makláról, *Generál Mária* k. a. t. Egerből. — *Lendek Pál* Nagy-Károlyból, *Schnell Emma* k. a. t. ugyanott. — *Nagy Sándor* Szentésről, *Bolyó Blanka* k. a. t. ugyanott. — *Branvatski György* Karlovczáról, *Theodorovits Viola* kisasszonyt Zomborból. — *Simon Miklós* Makóról, *Nyilasi Gizella* kisasszonyt ugyanott. — *Glück Benedek* Kétegyháziól, *Goldfinger Hermin* k. a. t. Osabáról. — *Weisz Mihály* Osabáról, *Grab Berta* k. a. t. ugyanott. — *Chajneovics Dezső* Aradról, *Kohn Eszti* k. a. t. ugyanott. — *Jungsz József* Beszterczéről, *Merza Irma* k. a. t. ugyanott.

Nőül vette: *Nagy Antal* Nemes-Dömölkről, *Zarkóczy Margit* k. a. t. ugyanott. — *Kaczwinszky Károly* Munkácsról, *Nuszer Mariska* k. a. t. ugyanott. — *Fekete János* Aradról, *Rosmanith Terecsike* k. a. t. ugyanott. — *Metzner Miksa* Vinkovczéről, *Fried Nelli* kisasszonyt Barcsról. — *Adorján János* Esztergomból, *Tóth Erzsébet* k. a. t. ugyanott. — *Zeke József* Komáromból, *Fokter Julianna* k. a. t. ugyanott. — *Dr. Palkovics Jenő* Esztergomból, *Nagy Etelka* k. a. t. ugyanott. — *Tóth Bertalan* Tószeghről, *Recezy Nelli* k. a. t. Czeglédéről. — *Sasi Nagy Lajos* Szegedről, *Angyal Mariska* kisasszonyt Orosházáról. — *Robicek Dezső* Orosházáról, *Mannheimer Berta* k. a. t. ugyanott. — *Dr. Fornszek Béla* Szabadkáról, *Aichelburg Adrienne* k. a. t. Szegedről. — *Nagy László* Nagy-Körösről, *Jó Mária* k. a. t. ugyanott. — *Villám Vilmos* Nagy-Körösről, *Gy. Farkas Rozália* k. a. t. ugyanott. — *Varga János*

Nagy-Körösről, Thanoffer Terézia k. a. t. ugyanott. — *Szabó László* Nyiregyháziól, *Martinyi Irén* k. a. t. ugyanott. — *Szilágyi Sándor* Nagy-Kaposról, *Rózszy Margit* k. a. t. ugyanott. — *Deutsch Salamon* Adáról, *Taffler Paulina* k. a. t. Medgyes-Egyházáról. — *Schreckovic Lyubomir* Belgrádból, *Lujanovics Agnicza* kisasszonyt Orsováról. — *Klein Henrik* Orsováról, *Leitner Sarolta* k. a. t. ugyanott. — *Kiss Jenő* Privigyéről, *Keviczky Margit* k. a. t. Nagy-Tapolcsányban. — *Borsos Károly* Pápáról, *Perlaky Laura* k. a. t. ugyanott. — *Iff. Hauk Antal* Székes-Fehérvárott, *Baldzs Amália* k. a. t. ugyanott. — *Wilheim Antal* Érsek-Ujvárról, *Reichenthal Jolán* kisasszonyt ugyanott. — *Farkas Gyula* Szolnokról, *Szabó Gizella* k. a. t. ugyanott. — *Weisz Márton* Szolnokról, *Deutsch Fanni* k. a. t. ugyanott. — *Szomjas Gusztáv* Mező-Turról, *Bordács Gizella* k. a. t. ugyanott. — *Josvai Gábor* Poroszlórol, *Hallay Mária* k. a. t. Egerből. — *Liszkievits Gusztáv* Szilágy-Somlyórol, *Lenhardt Lujza* k. a. t. Sz. Csehben. — *Petignat József* Miskolczról, *Williger Thullia* k. a. t. ugyanott.

ÖSSZETETT SZÁMREJTVÉNY.

Ifj. Zékány Tivadartól.

13. 5. XII. 11. XXVIII.	Eresz alatt a lakhelye.
20. II. III. 18. XVIII. V. XI.	Ez meg egy erdélyi megye.
I. 16. 4. XIV.	Hét magyar vezér egyike.
VI. VII. VIII. 19. X. XX.	A csunyának ellentéte.
3. 21. 6. 7. 1. 24. 10. 12.	Ezt törökök foglalták el.
XXIX. XXII. 26. XXVI. 3. 23.	Itt mindenki nyugalmat lel.
XXIII. 25. XXI. XV. 22. XIX. 26.	Jó ember itt imádkozik.
15. XXX. IX. XII. VII. XXVI.	Ezt sokan szombaton eszik.
17. 14. XXVII. 1. XXI. IV. 12.	Magye ez a déli részen.
XI. 2. 8. XVI.	Behatol ez minden résen.
XXIV. XXV. 23. 9. 23.	Ebből készül a jó ital.
1-26.	
I-XXXI.	Ha megfejtet, egy új népdal.

SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Juhász Sándor urnak. Köszönjük. A sorban adni is fogjuk. Sőt, ha az album kiadása ez idén sikerül, a költeményt besoroztuk. — **Feléd vágyom stb.** Végtelen sok bennük a házag-pótló „oh”, meg más kifejezés, ami a fület bántja. Aztán ez se magyaros kifejezés: „háziason kenyérsütést végezett”, kenyeret dagasztott, kenyeret sütött, de nem végzett kenyér sütést! A rimre is több gondja legyen; erről itt nem adhatunk bővebb felvilágosítást, de nyelhet bármely poetikában. — **Pénz és szerelem.** Két párhuzamos történetet mond el egy kis tárczában, melyeknek éppen csak hogy az elejük ha valamiben összefügg. De ez még nem volna olyan nagy baj, mint a hibás koncepció. Története nagyon valószínűtlen, Bánódy Elvira történetét — különben inkább csak vázlatát a történetnek — nem hiszi el önnök senki. Dolgozatának a jó és folyékony stíl mindenestre előnye, de nem annyira, hogy hiányait feledtetné. — **K. E.** Köszönjük, besoroztuk. — **B. K. Gyarmat.** Kézhöz kaptuk, jön is, de azt hisszük, hogy ez már megvan a besorozottak közt. — **Katona Elek** urnak. A talányokat megfejtők névsorát mindig előző hét keddjén adjuk nyomdába, aki tehát ezen időn túl küldi be, az elkésett s így neve abban a számban nem jöhet a névsorba; udvariasságból megteszünk annyit, hogy a rákövetkező héten sorsolásra hoészajtottak közzé bevesszük az elkésettnek nevét, tehát még ha elkésett, sincs kizárva, hogy nyerjen. Ezt nem azért említjük, hogy talán önnök a panasza jogos volna a szerencse ellen, mert hisz önnök 1896 decz. 18-án kedvezett; hányan vannak, a kik még nem nyertek, s a kik nem panaszkodnak. Hisz mi végre is nem korrigálhatjuk ki a szerencsét! — **P. V.** urnak. Üdvözet erről a poros meleg Budapestről abba a szép zöldbe! — **B. I.** Igaz, hogy drága ott az élet, de bármely külföldi fürdőre menjen is, a háromszorosába fog kerülni anélkül, hogy az az előnye megvolna, ami itt, mert sokat ér az kérem, hogy magyarul hallunk-e ott, ahol üdülünk, beszélni, vagy francziául, ismerős arczok vesznek-e körül, vagy lépten-nyomon idegen nemzet fiaiba botlunk kik közt úgy el vagyunk szigetelve, hogy rosszabbul érezzük magunkat mint otthon és végre: magyar az, ami magyar! — **Kiváncsi.** Dehogy késett el az emlékalbumtól, csak küldje be az arczképét és öt forintot, még sok hiányzik az ötszázból s ha ön beküldi a fényképet ismét egygyel kevesebb fog hiányozni. Biztosítjuk, hogy meglesz az albummal elégedve, oly remek szép lesz. — **Kéziratot** nem adunk vissza, bélyegtelen vagy kevés bélyeggel ellátott levelet nem veszünk át; névtelen, vagy csak álnévvel ellátott leveleket nem vesszük figyelembe.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos: FARAGÓ SIMON.

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Szerecsen-utca 35. szám.